

GENERALITAT DE CATALUNYA

PRESIDENCIA

COMISSARIAT DE PROPAGANDA

Avinguda 14 d'Abril, 442 bis

BARCELONA

Telèfon 82215

COMUNICAT DE PREMSA

ESPERANTO ELDONO.

Nº. 28.

Barcelona, 22/XII, 1937.

TERUEL REKONKERITA !

GLORA RESPUBLIKANA OFENSIVO.

INDALECIO PRIETO, GEN-
NIA RESPUBLIKANA MI-
NISTRO DE NACIA DEF-
ENDO.

HEROJA GENERALO ROJO
KONKERISTO DE TERUEL

Depost multaj semajnoj, dum kiuj preskaŭ ĉiuj ĵurna-
loj en la mondo publikigis kruelajn profetaĵojn pri la
granda ofensivo de Franco, okazis io tute kontraŭe, kio
eĉ por la respublikanoj estis granda surprizo.

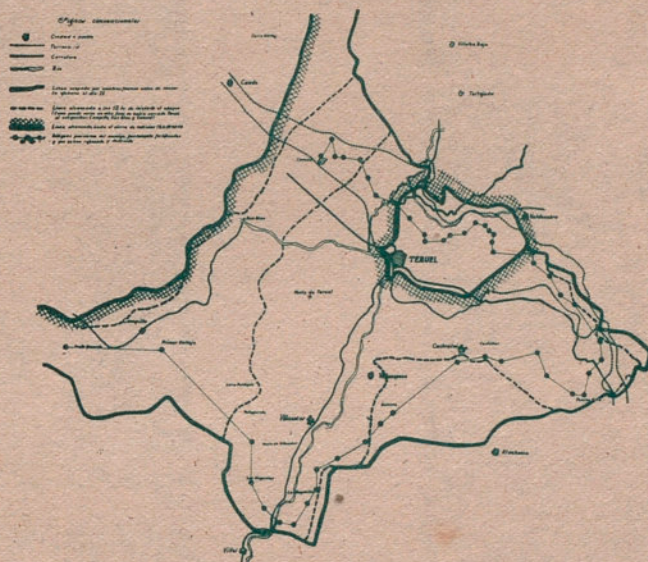
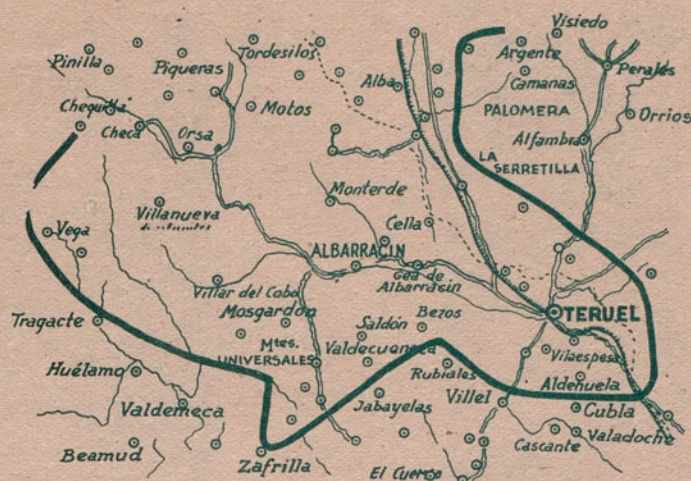
Antaŭ nelonge subite komencita ofensivo en la sekto-
ro de Teruel, kaj nun la grava strategia punkto Teruel,
kiu estis plej antaŭen elŝovita urbo en la tuta fronto
kune kun 250 km kvadrataj falis en la manoj de la glora
republikana armeo.

Kun la rekonkiro de Teruel, ĉesis la danĝero pri la
subita ofensivo de Teruel al Castellion por detranĉi Va-
lencion de Barcelono.

Teruel estas la ĉefurbode sufiĉe granda regiono, sed
malforte enloĝata urbo kun pli ol 15.000 enloĝantoj. La
konkiro de tiu urbo, kiu de la komenco de milito estis
en la manoj de ribeluloj, ne estus de grandioza valoro,
se ne pro la strategia valoro, kiu povas eventuale esti
decidvalora en tiu milito.

Spite la vintron, dum neĝfalo kaj malvarmo, la respu-
blikanoj montris esti kapablaj konkeri la bone defenditan
kaj fortifikitan urbon. Tiu glora venko de respublikana
armeo estas de la tuta preso kaj militistaj fakuloj sig-
nita, kiel plej granda venko dum la tuta hispana milito.
Pli granda ol okupo de la detranĉita Baskolando, pli gran-
da ol dispecigo de regula itala armeo de juna respublika-
na armeo ĉe Guadalajara. La venko de Teruel signifas, la
granda morala altigo de respublikanoj, kiu samtempe mon-
tras al Franco-soldatoj kaj speciale la loĝantaron de lia
zono, ke la milito ankoraŭ longe ne finis, kaj ke oni sta-
ras kontraŭ la malamiko, kies milita kapablo, organizo
kaj ofero multe plialtigas ilin. Cetere, la loĝantaro kaj
diversaj partioj de Franco-armeo estas ja malkontentaj
kaj inter si batalantaj. La falo de Teruel povas eventuale
instigi la loĝantaron fari la finon al tiu kruela kaj fa-
ŝista teroro. La perdo de urbo, kiun Franco de la komenco
de milito havis, signifas por li forta vangfrapo.

La subita atako de respublikanoj kaj la disfalo de fa-
ŝista defendlinio kaŭzis la rapidan ĉirkaŭon de Teruel.
Kiam la ĉirkaŭo de Teruel estis diskonigita, la faŝistaj
flugmaŝinoj de granda alteco ĵetis grandegajn pakaĵojn de

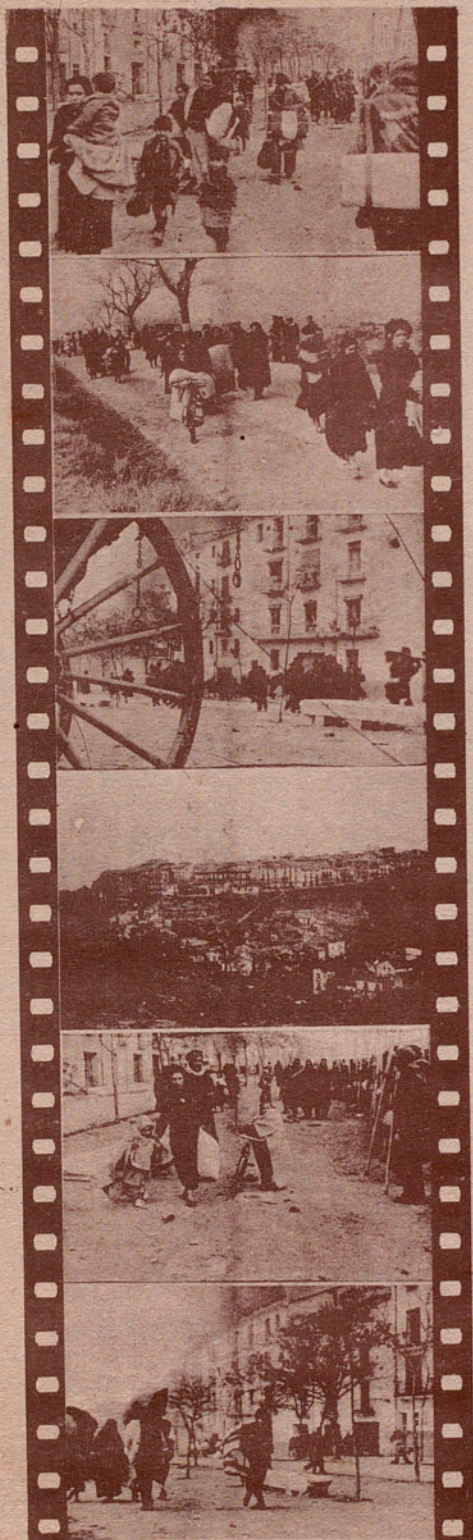
Supren: Geografia karto pri la situacio de fronto antaŭ la ofensivo. Sube: Geografia karto pri la ofensivo, ĉirkaŭo de Teruel kaj okupo de la tuta regiono.

de manĝablaĵojn, kies plej granda parto falis en la respublikanaj linioj.

La respublikanaj flugmaŝinoj bombardis unue la urbon, kie per mitrajleroj estis detruitaj la malamikaj koncentrigoj. Dume la ringo ĉirkaŭ Teruel estiĝis konstante pli mallarĝa, la registaraj trupoj daŭrigis sian marŝon, sur la vojon al Albarracin. Pro la bombardado estis la radiotelegrafaj kontaktoj difektitaj kaj dum 48 horoj Teruel ne respondis al ĉagrenaj kaj pasiaj signaloj de radiostacio Saragossa.

Kiam la lasta defendlinio ĉirkaŭ Teruel falis, la respublikanaj flugmaŝinoj disjetis flugfoliojn sur Teruelon kun jena enhavo:

„La lojala Registaro de Respubliko, naskita el la popolbalotado de Februaro

1936, invitas vin, redoni sin kaj garantias vian liberecon, vian sendependecon kaj vian vivon. Ne kedu al la promesoj pri alveno de grandaj soldatplifortigoj ili ne alvenos, ĉar niaj armiloj ne permesos preni al vi la helpon. Forĵetu viajn armilojn, ĉiuj soldatoj, ĉefoj, oficiroj, per tio vi montros al Hispanujo grandan fervoron, al nia Hispanujo, libera de fremdaj entruduloj, sen italoj kaj sen germanoj, nek vasaloj de fremdaj landoj, kiuj volas de nia tero fari kolonion. Se vi tion ne faros, vi estos venkotaj kaj detruitaj. Por Hispanujo kaj Respubliko! Ne kunhelpu per la senrezulta kontraŭstaro la verŝadon de senkulpa sango. Vivu Hispanujo! Vivu Respubliko!"

Intertempela respublikanoj okupis la vojon kondukata al Sagunto. Ĉe Castell-er kaj Castrálve estis kaptite multe da militmaterialo kaj soldatoj, kiuj transdonis sin.

Kiam la respublikanoj sukcesis ĉirkaŭi Teruel'on, evedentiĝis klare la nobla kaj humana sinteno de respublikanoj en la kontrasto al barbareco de la faŝistoj. Multaj atentigis pri la donita permeso al la civila loĝantaro forlasi la urbon kaj por translokiĝi en pli maldanĝeraj lokoj. La respublikanoj permesis ne nur al la virinoj kaj infanoj, sed ankaŭ al la viroj ne apartenantajn al la armeo forlasi la urbon kaj ne estas ilia kulpo, kiam la ribeluloj kontraŭe malpermesis al ili fari tion.

La retiro de virinoj kaj infanoj devis prezenti la tragedian bildon; grupoj de proksimume 25 personoj kun blankaj tukoj kondukis sin al la respublikanaj linioj, de kie ili estis per aŭtoĉaroj transportitaj alieloke.

Ne pasis multaj semajnoj, kiam Franco ankaŭ enŝlosis la urbojn kiel Gijon kaj Santander, kaj multaj rememorigas kun kia barbareco kaj bruteco la civiloĝantaro estis traktita. La neŭtralaj observantoj, kiel anglaj maroficiroj informis nin, ke ĉe Gijon ĉiuj malgrandaj ŝipoj surhavantaj refuĝintaj virinojn kaj infanojn estis dronigitaj. Oni neniam aŭdis pri ia entrepreno de Franco por savi la vivojn de la senkulpaĵaj viktimoj de la milito. Kontraŭe Franco ĉiam rifuzis la transporton de civila loĝantaro. Tute alie agas la respublikanoj. Laŭ milita vidpunkto, ili faris eraron, pri kio Franco certe mokeme ridis, ĉar la urbo kun multaj enloĝantoj pli multe konsumadas, kio rezultas la rapidan finiĝon de manĝaĵojn, malsato kaj poste fardono.... Sed la respublikanoj ne havas nur militan starpunkton, sen ankaŭ la humanan starpunkton, kiu ne permesas la elmalsatigon de senkulpaĵaj virinoj kaj infanoj de sia propra popolo.

Dum 17 monatoj de hispana milito, oni multe insultis la malbonajn "ruĝulojn", sed ila sinteno ĉe Teruel montris la kontraŭon de la "kulturportisto" Franco. Post la evokuado de virinoj kaj infanoj en Teruel povis disvolvi la milito inter viroj, tiel kiel okazis en pasintaj tempoj. Teruel jam falis kaj la Registaro, kiu tiel maniere traktas la civilan loĝantaron de malamika teritorio, montris ankaŭ plurfoje la noblecon kontraŭ siaj malamikoj, kiam ili kuraĝe kaj noble sin defendis.

La konkiro de Teruel montras, ke oni ne devas maltaksi la forton de Hispana Respubliko kaj samtempe ĝi povas servi kiel avizo al la tutmonda demokratio pri la epopea milito de hispana popolo kontraŭ la faŝismo kaj instigo por helpi al ĝi ĝis la fina venko.

GENERALO MIAJA PRI LA VENKO DE TERUEL.

Generalo Miaja deklaris, ke la konkiro de Teruel estas grava okazintaĵo, precipe por la eksterlando. Tie oni kredas, ke la perdo de nordaj provincoj kaŭzos la disfalon de la Respublikana Hispanujo. Ni montris, ke nia armeo estas unu el la plej bonaj de mondo, ĉar nia popolo ne havas egalan al si. Ni batalas kontraŭ tri landoj, el kiu du kredas posedi kapablajn gvidantojn, pli kapablajn ol niaj. Ni montris, ke la ĉarpentistoj, masonistoj kaj laboristoj, kiuj ne studadis en la lernejojn de Turuno kaj Berlino, venkas tiujn, kiuj venas el tiuj lernejoj.

OPINIO DE HISPANA PASTRO.

Pastro Pasiero Ruiz, kiu estis atestanto de bombardadoj al la civila loĝantaro en Asturio, esprimis sin jene pri la ribeluloj: "La ribeluloj ne estas kristanoj, se eĉ ili nomas sin tiel. Mi kiel hispana pastro, devas tion konfirmi, depost kiam mi per miaj propraj okuloj povis vidi ilian teruran kru-elecon. Kiam ili parolas en la nomo de Kristo, do signifas tio blasfemo, por trompi la bonkredulojn".

KREO DE NACIA KONCERTORKESTRO.

La Ministrejo de Edukado publikigis la noton, kiu informas pri la kreo de Nacia Koncertorkestro, eklaboronta la 25-an de Decembro. Tiu decido montras la kulturen penon de la respublikana Registaro.

RICARDO CORAL MORTIS.

En la fronto de Casal del Campo en Madrido mortis la konata hispana opere-to-komponisto Ricardo Coral. Li havis 52 jarojn. De la komenco de milito li partoprenis aktive en la fronto kaj atingis la gradon de serĝento.

EKSPOZICIO PRI MADRIDO EN BARCELONO.

En Barcelono estis inaŭgurita ekspozicio pri "Unu Jaro de Rezistado de Madrido". La ekspozicio troviĝas en "Casal de la Cultura" kaj tiras la atenton de ĉiuj barcelonanoj. La inaŭguracio ĉeestis Kataluna Prezidanto Lluís Companys kaj aliaj aŭtoritatoj. La ekspozicio estis aranĝita per kunlaboro de Subsekretario de Ministrejo de Propagando kaj Comissariat de Propaganda de Generalitat de Catalunya. Ekspozicio entenas grandegajn afiŝojn, multajn fotografaĵojn, bomboj, kanonojn de germana kaj itala deveno, dokumentoj pri la eksterlanda interveno, planoj de Madrido kaj la detruoj kaŭzitaj per la bombardadoj. Tio ĉi prezentas la bildon de heroo rezistado de Madrido kontraŭ la eksterlandaj entruduloj.

NOVA HISPANA JUSTICMINISTRO.

La nova hispana Ministro de Justico Mariano Anso Zunzarren naskiĝis 21-an de Decembro 1889 en Pomplona. Kiel advokato kaj respublikana gvidanto en Navarra dum la monarĥio, li partoprenis aktive en la politika vivo, ĉefe en la batalo kontraŭ la diktaturo de Primo de Rivera. Lia agado por la Respubliko kondukis al lia arestado en Decembro 1930. En jaro 1931 li estis elektita en la balotado por la urbestraro de Pomplona kaj de tiu tempo li estis la unua respublikana urbestro de tiu urbo. En tiatempa parlamento li apartenis al la respublikana frakcio kaj plenumis 2 jarojn la taskon kiel sekretario de parlamento. En jaro 1936 li estis de provinco Guizpuzcoa reelektita kiel maldekstra respublikano al parlamento kaj en la Registaro de Negrin li okupis la postenon de subsekretario de Ministrejo de Justico, kies taskon li plenumis ĝis la ekŝigo de Ministro Irujo, kies postenon li nun transprenis.

IMPRESOJ PRI LA RESPUBLIKANA OFENSIVO.

La komunikoj pri la respublikana ofensivo ĉe la Teruela Fronto faris sur la ribeluloj la grandan impreson. Du altaj ribelulaj oficiroj dezertis kaj forkuris al Gibraltaro. Krome dezertis ankaŭ alta doganooficiro de La Linea kaj la poliestro de la sama urbo.

El Sevilla alvenintaj personoj deklaras, ke la respublikana sukceso ĉe Teruel estis por Franco granda surprizo kaj malbonŝanco kaj por tio la granda faŝista ofensivo pri kiu fantazias la faŝista preso estis prokrastata al ne difinita tempo.

LA OLEOPRODUKTADO EN HISPANUJO.

La statistika sekcio de Ministrejo de Agrikulturo sciigas, ke la rikolto de olivoj en la jaro 1936 en la teritorio de la lojala Hispanujo atingis la kvanton de 2.520.680 centnarojn. Tiu kvanto signifas la plialtigo de produktado je 23.42 % super la ordinara produktado dum la jaroj 1931 - 36 proksimume en la sama teritorio kaj 13.08 % super la jaro 1936.

La jara konsumado de la respublikana Hispanujo estas 1.387 centnarojn, tiel ke la kvanto de 1.133.000 centnarojn da oleo de la plej bona speco restas por la eksporto. Tiu altigo de la produktado, kiu estas preskaŭ egala sur la tuta lojala teritorio, montras la normalajn ĉirkonstancojn, inter tiuj kiuj perlaboras la teron, dank al la Ministrejo de Agrikulturo kaj lojaleco de kamparanoj.

HISPANAJ KAMPARANOJ ESTAS POR LA VENKO.

La ĝenerala kunsido de la Nacia Komitato de Kamparanoj en Valencio sendis la telegramon al la Ministro de la Nacia Defendo en kiu estis esprimita la kontenteco pri la sukceso de la Popolarmeo. Plue la Komitato sendis la telegramon al la Ministroprezidanto Dro Negrin, en kiu ĝi garantias al la Registaro, ke kamparanoj volas porti ĉiun necesan oferon por la venko de la milito.

LA SITUACIO DE KAMPARANOJ EN FRANCO - ZONO .

Oni raportis el Boltana: Hodiaŭ la patrolo de Horna de Gallego renkontis du malamikajn soldatojn, kiuj propravole kaj sen kontraŭstaro kuniris kun la patrolo. Ambaŭ estas el Andaluzio kaj estis devigitaj eniri la fremdlegion kaj troviĝas nur de nelonge en Aragono. Laŭ ilia rakonto regas en la sudaj provincoj granda malsato. Spite la minacojn de civilgubernatoroj de Sevilla kaj Cordoba la kamparanoj ne estas en stato pro la manko de mono kaj laborfortoj rikolti la grenon kaj nek fari la novan semon.

HISPANA RESPUBLIKO PAGAS SIAJN ŜULDOJN .

La Hispana Registaro disponigis al la bankoj en Anglujo 73.100 funtoj ŝterlingoj, destinitaj al pago por diversaj kreditoj komercaj, ne enkalkulitaj en la "clearing".